

**Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і
дизайну імені Михайла Бойчука**

Факультету декоративно-прикладного мистецтва
Кафедра художньої кераміки, дерева, скульптури і металу

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК.19 ОРНАМЕНТ І СТИЛЬ**

Загальна інформація про дисципліну

Рівень (ступінь) вищої освіти	Перший (Бакалаврський)
Галузь знань	02 Культура і Мистецтво
Спеціальність	023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»
Спеціалізація	
Освітня програма	ОПП «Пластичні мистецтва (художня кераміка, художній метал, художнє дерево і декоративна скульптура)»
Статус дисципліни	Основна
Курс/Семестр	2 курс (III семестр)
Кількість кредитів ЄКТС	3 кредити
Розподіл за видами занять за годинами навчання	Лекційні 26 год.
	Практичні 10 год.
	Самостійна робота 54 год.
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік (III семестр)
Викладач	Кандидат мистецтвознавства, доцент Хижинський В.В.
Контактна інформація викладача	Корпоративна пошта khyzhynskyy_v@kdidpamid.edu.ua
Ресурси комунікації з викладачем	Google Classroom (), VIBER, електронна пошта, Zoom
Дні занять	Згідно з розкладом
Консультації	Відповідно до графіку консультацій

Опис навчальної дисципліни

Анотація дисципліни	Навчальна дисципліна «Орнамент і стиль» вивчає основи композиції, стилізацію форм, закономірності розвитку орнаменту в різних культурах, а також їхній вплив на сучасне мистецтво та дизайн. Здобувачі освіти ознайомляться з функціональними і декоративними аспектами орнаменту, різноманітними техніками створення візерунків, гармонійним поєднанням кольорових і
------------------------	---

	<p>текстурних рішень. Це сприятиме формуванню естетичного смаку й розумінню стилістичних особливостей орнаменту у традиційних і сучасних декоративних творах мистецтва.</p> <p>Ключові слова: орнамент, декоративно-прикладне мистецтво, художня кераміка, художній метал, художнє дерево.</p>
<p>Мета та завдання дисципліни</p>	<p>Метою навчальної дисципліни є підготовка митців декоративного мистецтва, які володіють знаннями класичних і сучасних підходів до створення орнаментів і стилістичних рішень у пластичному мистецтві.</p> <p>Основні завдання навчальної дисципліни: забезпечити розуміння принципів побудови орнаменту, його стилістичних напрямів і практичного використання в декоративному мистецтві. Особливу увагу приділено гармонійному поєднанню форм, кольорів і текстур у створенні оригінальних художніх об'єктів і декоративних композицій.</p> <p>Внаслідок вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:</p> <p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основоположні поняття орнаменту, стилю та їх взаємозв'язок у пластичному мистецтві; • закономірності побудови орнаменту, стилістичні особливості декоративних композицій у різних культурах; • принципи гармонізації кольору, форми та текстури у створенні орнаментальних рішень. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостійно опрацьовувати професійну літературу з історії, теорії та практики орнаменту; • застосовувати стилістичні прийоми для створення орнаментальних композицій у своїх творчих роботах; • враховувати вплив орнаменту та стилістичних особливостей на сприйняття художнього образу; • створювати гармонійні та емоційно насичені декоративні композиції з використанням традиційних і сучасних технік.
<p>Передумови вивчення дисципліни</p>	<p>Передумовами для вивчення дисципліни «Орнамент і стиль» є обсяг знань з попередніх дисциплін, таких, як «Основи композиції», «Кольорознавство», «Рисунок», «Скульптура», «Проектування за фахом»тощо</p>
<p>Програмні компетентності</p>	
<p>Інтегральні компетентності</p>	<p>Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі мистецтвознавства або у процесі навчання, що передбачає</p>

	застосування теорій і методів даної галузі, а також суміжних спеціальностей, зумовлених комплексним підходом, проведення досліджень, та/або здійснення інновацій, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетенції (ЗК)	ЗК 1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 4. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Спеціальні (Фахові) компетенції спеціальності (СК)	СК 1. Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну мову при створенні художнього образу. СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями. СК 8. Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій в контексті проведення мистецтвознавчих та реставраційних досліджень. СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.
Програмні результати навчання:	ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах. ПРН 14. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі. ПРН 16. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів

Структура навчальної дисципліни:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усь ого	у тому числі				
		л	п	ла б.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Загальні теоретичні засади та історія орнаменту від найдавніших часів до середньовіччя						

Тема 1.1. Взаємозв'язок стилю і орнаменту. Класифікація орнаментів. Виникнення орнаменту Стиль і орнамент первісних культур.	6	2	-	-	-	4
Тема 1.2. Стиль і орнамент Стародавнього Єгипту й Месопотамії	8	2	2	-	-	4
Тема.1.3. Орнамент Егейського світу, Стародавньої Греції, Стародавнього Риму	6	2	-	-	-	4
Тема 1.4. Орнамент Стародавнього Китаю і Японії.	6	2	-	-	-	4
Тема 1.5 Орнамент Візантії, кельтський, романський і готичний орнамент	6	2	-	-	-	4
Тема 1.6 Український орнамент: від народного до сучасного.	6	2	-	-	-	4
Тема 1.7. Природа як джерело орнаментальних мотивів: рослинні та тваринні мотиви в орнаментальному мистецтві, їх стилізація.	8	2	2	-	-	4
Разом за модулем 1	46	14	4	-	-	28
Модуль 2. Історія орнаменту країн Європи XIV-XXI ст.						
Тема 2.1 Орнамент епохи Відродження	8	2	2	-	-	4
Тема 2.2 Орнамент стилю бароко і рококо	6	2	-	-	-	4
Тема 2.3 Орнамент класицизму і стилю ампір	6	2	-	-	-	4
Тема 2.4 Орнамент стилів модерн та арт-деко	8	2	2	-	-	4
Тема 2.5 Орнаменти другої половини ХХ ст. Інновації в орнаментальному мистецтві початку ХХІ ст.	6	2	-	-	-	4
Тема 2.6 Орнамент в декорванні сучасної кераміки, виробів з металу та дерева	10	2	2	-	-	6
Разом за змістовим модулем 2	44	12	6	-	-	26
Усього годин	90	26	10	-	-	54
Вид контролю: Диф. залік						

Рекомендована література

Основна

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.Є. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів : Світ, 1992. 320 с.
2. Арган Дж.К. Ренесансний орнамент: Розкіш і символіка. Мілан: Skira, 2011. 176 с.
3. Барінова В.А. Основи орнаментальної композиції. Харків: Видавництво ХДАДМ, 2004. 250 с.
4. Беті П. Анатомія кольору. К. : ArtHuss, 2023. 366 с.

5. Бойчук М. Орнаментика в українському декоративному мистецтві. Львів: ЛНАМ, 2005. 324 с.
6. Демус О. Візантійський орнамент у мистецтві середньовіччя. Берлін: Reimer, 1988. 198 с.
7. Гете Й. Вольфганг фон. Вчення про колір. К. : ArtHuss, 2021. 242 с.
8. Гилберт Р., Гулд К. Історія мистецтва: форми, стилі та орнаменти. К.: Либідь, 2008. 368 с.
9. Іттен Й. Мистецтво кольору: Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва. К. : ArtHuss, 2022. 96 с.
10. Кирилюк М. Традиції українського народного орнаменту в сучасному мистецтві. Львів : ЛНУ, 2010. 300 с.
11. Кириченко М.А. Основи образотворчої грамоти. К.: Вища школа, 2002. 215 с.
12. Колір у китайському живописі. К. : Друкарський двір Олега Федорова, 2022. 114 с.
13. Лившиц С.Г. Китайські візерунки та стилі. Шанхай: Fudan Press, 2005. 180 с.
14. Мигаль С.П. (ред.) Колір у предметному середовищі: навчальний посібник. К. : КДІДПМДД ім. М. Бойчука, 2002. 196 с.
15. Мойсеєв О. Орнамент і стиль. Berkeley: University of California Press, 2000. 352 с.
16. Олейников А.В. Японський орнамент: естетика простоти. Токіо: Kōdansha International, 2012. 240 с.
17. Павельчук І. На перехресті модерну. Інспірації японізму у практиці українських колористів 1900-1930-х років. К. : Києво-Могилянська академія, 2021. 224 с.
18. Печенюк Т. Теоретичні аспекти феномену кольору у мистецтві. *Ідеї, смисли, інтерпретації образотворчого мистецтва: українська теоретична думка ХХ століття*. Львів : ЛНАМ, 2012. С. 432-442.
19. Руденко Н.І. Українська народна орнаментика. К. : Мистецтво, 1977. 208 с.
20. Семененко І. (ред.) Декоративні стилі в мистецтві ХХ століття. К. : Видавництво НАОМА, 2010. 320 с.
21. Спектор Г.І. Орнамент у кераміці: традиції та інновації. К. : Либідь, 1993. 212 с.
22. Старк Ф. Ісламський орнамент: Геометрія і символіка. Оксфорд: Oxford University Press, 2006. 256 с.
23. Шевельова О.В. Психологія впливу орнаменту на людину. К. : Видавництво НАУ, 2014. 180 с.
24. Холл Дж. Історія орнаменту: світові стилі та мотиви. Лондон: Thames & Hudson, 2007. 320 с.

Допоміжна

1. Біррен Ф. Принципи кольору. Пенсильванія : Schiffer Publishing, 1997. – 96 с. (англ.)
2. Колір у китайському живописі. К. : Друкарський двір Олега Федорова, 2022. 114 с.
3. Павельчук І. На перехресті модерну. Інспірації японізму у практиці українських колористів 1900-1930-х років. К. : Києво-Могилянська академія,

2021. 224 с.

4. Павельчук І. Постімпресіонізм в українському живописі ХХ століття. К. : Києво-Могилянська академія, 2019. 576 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>. – Назва з екрану

2. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nplu.kiev.ua>. – Назва з екрану.

3. Віртуальна бібліотека ЛНАМ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://catalog.lnam.edu.ua/> – Назва з екрану

4. Онлайн-архів орнаментальних мотивів "Pattern in Art" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://archive.org/search?query=Pattern+in+Art>. – Назва з екрану.

Методи контролю та розподіл балів

Форми контролю	Максимальна кількість балів
	Денна форма навчання
Усна доповідь, доповнення, презентація (робота в аудиторії)	2х 5 балів =10 балів
Перевірка виконання практичних завдань	5 х 5 балів =25 балів
Перевірка виконання самостійної роботи	13 х 4 бали =52 бали
Презентація виконаних робіт	13 балів
Всього	100
Представлення результатів науково-дослідних робіт на студентських конкурсах, конференціях, олімпіадах тощо	бонусні бали (до 7 балів)

Форма проведення модульного контролю – демонстрація результатів виконаної практичної роботи.

Форма проведення семестрового контролю (диф. залік) – презентація здобувачем оформленого альбому-каталогу виконаних робіт.

Розподіл балів за 100-бальною шкалою (1-й семестр)	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного контролю змістових модулів	Максимальні бали за виконані завдання
Модуль 1. Загальні теоретичні засади та історія орнаменту від найдавніших часів до середньовіччя	
Тема 1.1. Взаємозв'язок стилю і орнаменту. Класифікація орнаментів. Виникнення орнаменту Презентація PowerPoint (14-20 слайдів)	9
Тема 1.2. Сіль і орнамент первісних культур, Стародавнього Єгипту й Месопотамії Замальовки-копії орнаментів графічними матеріалами (А4 формат, папір, акварель, олівці, маркери); практична робота	9

Тема.1.3. Орнамент Егейського світу, Стародавньої Греції, Стародавнього Риму Замальовки-копії орнаментів графічними матеріалами (А4 формат, папір, акварель, олівці, маркери)	4
Тема 1.4. Орнамент Стародавнього Китаю і Японії Замальовки-копії орнаментів графічними матеріалами (А4 формат, папір, акварель, олівці, маркери)	4
Тема 1.5 Орнамент Візантії, кельтський, романський і готичний орнамент Замальовки-копії орнаментів графічними матеріалами (А4 формат, папір, акварель, олівці, маркери)	4
Тема 1.6 Український орнамент: від народного до сучасного. Замальовки-копії орнаментів графічними матеріалами (А4 формат, папір, акварель, олівці, маркери)	4
Тема 1.7. Природа як джерело орнаментальних мотивів: рослинні та тваринні мотиви в орнаментальному мистецтві, їх стилізація. Замальовки-копії орнаментів графічними матеріалами (А4 формат, папір, акварель, олівці, маркери); практична робота	9
Модуль 2. Історія орнаменту країн Європи XIV-XXI ст.	
Тема 2.1 Орнамент епохи Відродження Замальовки-копії орнаментів графічними матеріалами (А4 формат, папір, акварель, олівці, маркери); практична робота	9
Тема 2.2 Орнамент стилю бароко і рококо Замальовки-копії орнаментів графічними матеріалами (А4 формат, папір, акварель, олівці, маркери)	4
Тема 2.3 Орнамент класицизму і стилю ампір Замальовки-копії орнаментів графічними матеріалами (А4 формат, папір, акварель, олівці, маркери)	4
Тема 2.4 Орнамент стилів модерн та арт-деко Замальовки-копії орнаментів графічними матеріалами (А4 формат, папір, акварель, олівці, маркери); практична робота	9
Тема 2.5 Орнаменти другої половини ХХ ст. Інновації в орнаментальному мистецтві початку ХХІ ст. Замальовки-копії орнаментів графічними матеріалами (А4 формат, папір, акварель, олівці, маркери); практична робота	9
Тема 2.6 Орнамент в декоруванні сучасної кераміки, виробів з металу та дерева Замальовки-копії орнаментів графічними матеріалами (А4 формат, папір, акварель, олівці, маркери); практична робота	9
Презентація виконаних робіт	13 балів
Разом за дисципліну	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи),	для заліку

діяльності		практики	
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Технічне та інструментальне забезпечення

Необхідне обладнання, устаткування	Проектор; комп'ютерна техніка (ноутбук, стаціонарний комп'ютер, графічний планшет) з можливістю демонстрації текстових і графічних матеріалів і виходу до мережі Інтернет, інше обладнання та устаткування, необхідне для виконання практичних робіт
Необхідні засоби	Засоби, необхідні для виконання практичних робіт
Програмне забезпечення	Програми, необхідні для виконання завдань: Adobe Photoshop, Microsoft Word, Adobe Illustrator та інші.
Матеріали, інструменти	Матеріали та інструменти, необхідні для виконання практичних робіт

Політика вивчення навчальної дисципліни

Політика щодо академічної доброчесності	Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності у своїх роботах. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час поточного контролю виявиться використання чужих ідей, здобувач втрачає право отримати бали за тему, або може виконати нову роботу, яка буде оцінена із заниженням балів.
Політика щодо відвідування занять	Пропуски занять без поважних причин неприпустимі (причини пропуску мають бути підтверджені). Відсутність виконаних практичних завдань із дисципліни є підставою до не зарахування семестрової оцінки.
Політика щодо термінів виконання	Якщо здобувач освіти пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її. Довгострокова відсутність здобувача на заняттях без поважних причин дає підстави

завдань і перескладання	для незаліку з дисципліни. Додаткові заняття у таких випадках не передбачені.
--------------------------------	---

Політика щодо термінів виконання завдань і перескладання	Якщо здобувач освіти пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її. Довгострокова відсутність здобувача на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни. Додаткові заняття у таких випадках не передбачені.
Політика щодо правил поведінки на заняттях	На проведення занять з дисципліни «Орнамент і стиль» розповсюджуються загально прийняті норми і правила поведінки, затверджених таким документом як «Правила поведінки здобувачів вищої освіти в Київській державній академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука». Вітається власна творча думка здобувачів, активне обговорювання проблем, аргументоване відстоювання авторської позиції. Разом із тим під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу, у тому числі користування мобільними телефонами для розмов, запізнення на заняття без поважних причин, не реагування на зауваження викладача.
Політика щодо комунікації з викладачем	Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні на корпоративну пошту викладача (khyzhynskyy_v@kdidpmid.edu.ua). Умови листування: 1) в темі листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено – ОС); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається – анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: прізвище_завдання. Розширення: текст – doc, docx, ілюстрації – pdf. Роботи для модульного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Консультації з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.

Детальнішу інформацію щодо компетентностей, результатів навчання, методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи наведено у Робочій навчальній програмі навчальної дисципліни (<https://kdidpmid.edu.ua/academy/robochi-programy-navchalnyh-dysczyplin-ta-inshi-navchalno-metodychni-materialy-kafedry-hudozhnoyi-keramiky-dereva-skulptury-ta-metalu/>)

Розробники силабусу

Навчальної дисципліни

Хижинський В.В.

Гарант освітньої програми

Хижинський В.В.

В.о. завідувача кафедри ХКДСМ

Нагірняк Л.І.

Силабус затверджено

на засіданні кафедри ХКДСМ

від 26 серпня 2025 р., протокол №1